

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Työpaketti 3A: 1. kokous

27.8.2024

Esittäytymiskierros

The background features several abstract, flowing teal lines that create a sense of movement and depth. One line curves from the top left towards the bottom right, while another curves from the bottom left towards the top right. A third line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A fourth line starts from the bottom right and curves upwards towards the left. These lines intersect and overlap, creating a dynamic and modern aesthetic.

Hanke ja sen tavoitteet

The background features several overlapping, wavy teal lines that create a sense of movement and depth. These lines are smooth and fluid, with varying curves and directions, some entering from the left and others from the right, all set against a plain white background.

Hankkeen tavoitteena on

- Lisätä julkisen hallinnon toimijoiden mahdollisuuksia edistää tuottavuutta ja palveluiden käytettävyyttä sekä kehittää tässä tarkoituksessa toimintaansa digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden edistämiseksi.
- Edistää tiedon liikkumista julkishallinnon eri tietojärjestelmien välillä ja sujuvoittaa kohdennetuin toimenpitein digitalisaation ja tiedon liikkuvuuteen liittyvää sääntelyä digitalisaatiokehityksen esteiden purkamiseksi.

Tavoitteeseen pääsemiseksi hanke:

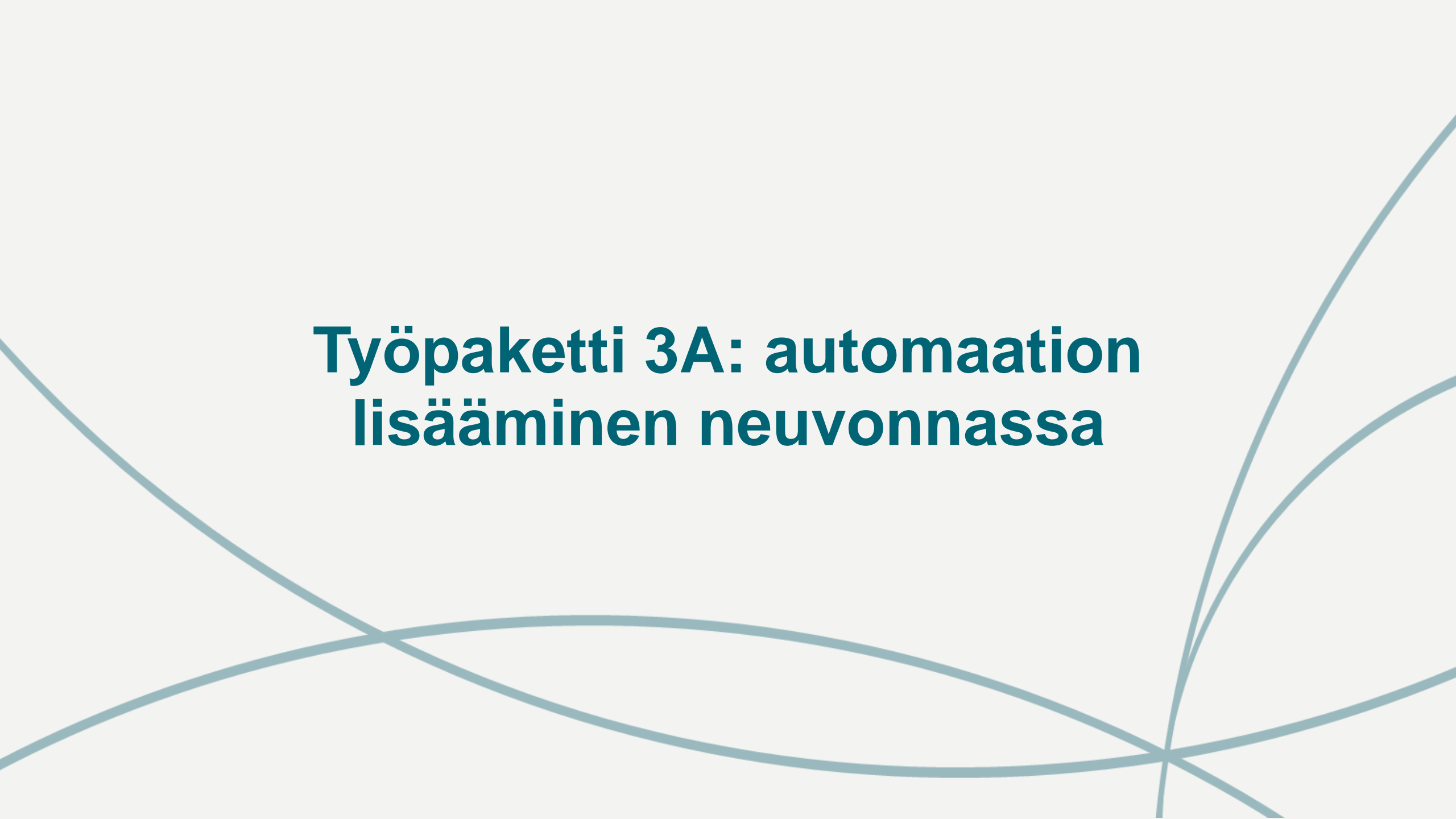
- Tunnistaa esimerkkitapausten perusteella sellaisia esteitä, jotka hidastavat muuten toteutettavissa olevaa ja tuottavuutta edistävää kehitystä julkisessa hallinnossa;
- Kokoaa yhteen tarpeellisen asiantuntemuksen valikoitujen esteiden tarkemmaksi arvioimiseksi ja tuottaa ratkaisuehdotuksia mahdollisten lainsäädäntö- tai muiden toimenpiteiden käynnistämiseksi siltä osin, kuin ongelma ei ole ratkaistavissa esimerkiksi käytäntöjä muuttamalla yksittäisten toimijoiden toimesta;
- Edistää digitalisaatiota ja tiedon liikkuvuutta valituilla kohdealueilla sekä tunnistaa esimerkkitapausten kautta mahdollisia toimenpiteitä tai lainsäädännön muutoksia, joita voitaisiin ottaa käyttöön esteiden poistamiseksi samankaltaisissa tilanteissa laajemmin. Kokoaa yhteen suosituksia jatkoetenemiseksi;
- Koordinoi ja yhteensovittaa sellaisten lainvalmisteluhankkeiden tai muiden toimenpidekokonaisuuksien valmistelua ja etenemistä, jotka asetetaan erikseen tai hankkeen alaisuuteen edellä mainittujen esteiden purkamiseksi.

Syksy 2024 ja väliraportti

- Hanke tuottaa väliraportin ennen vuoden loppua, johon kootaan alatyöryhmissä tehdyt selvitykset
- Alatyöryhmille yhteinen lomake, jolla raportoidaan työstä:
  1. Onko ryhmä tunnistanut ongelman, jota ei toimijan omilla toimenpiteillä voida ratkaista?
  2. Koetut esteet tai haasteet eriteltyinä:
  3. Perusteet ratkaisemiseen tässä hankkeessa?
  4. Alatyöryhmän ehdotus toimenpiteistä ja vastuuorganisaatiosta:
  5. Sisältävätkö alatyöryhmän ehdotukset säädösmuutoksia?
  6. Ovatko mahdolliset säädösmuutokset niin selkeitä, että hallituksen esitys voitaisiin valmistella kuluvan hallituskauden aikana?
  7. Onko ratkaisuksi ehdotettu toimenpide yleistettävissä samankaltaisiin tilanteisiin tai voidaanko sitä käyttää pohjana vastaavien tilanteiden ratkaisemiseksi?
  8. Edellyttääkö ratkaisu muita toimenpiteitä ja/tai uusia investointeja?
  9. Alatyöryhmän muut huomiot

Toimintamallista

- Tavoittelemme konkreettisia tuloksia.
- Pyrimme hyvään ja avoimeen työskentelyilmapiiriin.
- Kuulemme eri tahoja.
- Tunnistamme kaikkien rajalliset resurssit, niin työaika kuin taloudelliset.
- Teemme VM:ssä töitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Pelkäämme valmistelun juuttumista.
- Haaveilemme hyvästä pohjasta tulevaisuuteen.

The background features several thin, teal-colored lines that curve and intersect across the page, creating a modern, abstract design.

Työpaketti 3A: automaation lisääminen neuvonnassa

Taustaa

- Automaattista päätöksentekoa koskeva yleislainsäädäntö; hallintolain 8 b luku ja tiedonhallintalain 6 a luku voimaan 1.5.2023 (HE 145/2022 vp)
  - Sekä perustuslain että yleisen tietosuoja-asetuksen asettamissa raameissa toimiminen
- Palveluautomaation osalta tavoitteena on ollut hyvän hallinnon perusteiden ja virkavastuun kohdentumisen varmistaminen.
- Jo HE:n valmistelun aikana nähtävissä oli generatiivisen tekoälyn, erityisesti suurten kielimallien, voimakas kehitys ja tuotteistaminen.
- Vaatimukset neuvonnan sisällön asianmukaisuuden ja hyvän kielenkäytön ennalta varmistamisesta ovat olleet hankalia sovittaa yhteen generatiivisen tekoälyteknologian kanssa.

HE 145/2022 vp:

- [DPL 6 a §:n 1 m]omentin 2 kohdan mukaan viranomaisen olisi ennalta varmistettava, että palveluautomaatiosta tuotettavan neuvonnan tietosisältö on asianmukaista. Säännös käytännössä tarkoittaisi sitä, että viranomaisen on luotava palveluautomaatioon tietosisällöt itse tai ainakin kontrolloitava ja valvottava sen tietosisältöjä. Siten sääntely ei mahdollistaisi sellaista palveluautomaatiota, joka toimisi ilman luonnollisen henkilön kontrollia ja valvontaa. Nykyisin viranomaisissa käytössä oleva palveluautomaatio toimii siten, että sen tietosisältöä kartutetaan ihmisen muodostamilla vastauksilla. Autonomisten palveluautomaatiotoiminnallisuuksien käyttöön liittyy myös Euroopan unionissa valmisteilla oleva tekoälysääntely. Lisäksi tällaiseen autonomiseen palveluautomaation käyttöön liittyy vielä ratkaisemattomia kysymyksiä virkavastuun toteuttamisesta, joten sääntelylle ei ole tässä vaiheessa riittäviä mahdollisuuksia.
- Perustuslakivaliokunta **ei ottanut ao. säännökseen kantaa** lausunnossaan PeVL 81/2022 vp

Neuvonnan yhteydessä tapahtuva päätös

- Palveluautomaation yhteydessä voi olla mahdollista tehdä päätös, joka voi olla
  - **hallintopäätös**, johon soveltuu hallintolain 8 b luku automaattisesta päätöksenteosta (ja jotka on siten yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklan mukaisesti sallittu)
  - **muu toimi, joka on verrattavissa vaikutuksiltaan päätökseen**, joiden automatisointia ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklan mukaisesti sallittu (ks. myös [apulais-TSV:n päätös 6482/186/2020](#))
- Olisiko työn aikana pohdittava myös näiden ”muiden toimien” kohtaloa ja yleisen tietosuoja-asetuksen liikkumavaran käyttämistä?
  - Kiinteä yhteys työpakettiin 5 (ennakoivat palvelut)

Esimerkkitapausten esittely